مسئولیت متن و شکل بدوش نویسندهٔ مضمون میباشد، عقیدهٔ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

دوديال ۲۰۲۱/۱۱/۲۰

راديو

له هغه وخته چې زموږ کلي ته يو زوړ پنجالی موټر تک- راټک پيل کړ، د هغه په رارسيدو به ماشومان د هغه شاوخوا ورټول شول، ځينی به ورځخه وېرېدل، ځينو به له ليرې ورته کتل، ښځې به په بامو وختلې او په حيرت به تللي وې. له دې سره يو ځای ورو ورو د کلي په ډېرانو کې دپلاستيک ټوټې، يو نيم د وسپني قوطی، ښيښه يی مات بوتل يا د کاغذ ټوټې پيدا شوې، نو دا ټول زموږ کلي کې لومړنی "عصري او ښاري مصنوعات" وو چې کليوالو ته څه چې آن چرګانو، پيشوګانو او سپيو ته هم عجيب ښکارېدل. کله به چې د کلی چرګانو ډېران کې خلپلي کولي او په پښو به يې يونيم پلاستيک يا ښيښه ولګيده، کټ کټ کټاس نارو به يې کلی په سرواخيست. ورو ورو چرګان او د کلي خلک له دې شيانو سره بلد شول. ماشومان هم دې شيانو سره بلد شول، يو نيم به يو مات بوتل راپورته کړ دهغه په غاړه به يې تار وتاړه، له هغه به يې غوا جوړه او پرزمکه به يې کشوله. بل ماشوم به که کومه د وسپني ټوټه يا کاغذی قوطی ومونده، نو يوبل سره به په جنګ شول هرچا به چې ترلاسه کړ ويل به يې دا زمابکس دی کور کې يې ږدم. کليوالو ډېر څه نه و ليدلی او نه يې پيژندل. دوی به خپل ډير ضروري شيان د کلی له يوه ابتدايی دوکان څخه رانيول، يابه لسو-شلو ورځو کې يو قوال يابنجاره راغی ځادر به يې د يوی کلا سيوري ته وغوړاو؛ رخت- مخت، تارو ستن، انګشتانه، مری، رانجه مانجه، سلايي او نور بلاوبتر به يې رابرسېره کړل، ښځې به ورټولې وې. دا ساعت به کله کله راغی او د کلی په ښځو او ماشومانو به جوړ اختر و. زموږ دکلی اوقي هټيوال به اونی کې يوه ورځ ښار ته ته او تيل، مالګه، ګوړه او اورلګيت به يې راوړل. صابون کليوالويه خپله جوړول. ښوره به يې د کوم مړ شوی ځاروی وازګی سره ګډه او هغه لشتيک به يې پکې واچول چې له کوچيانو يی اخيستی و، بيا به يې يوځه ايره هم ورسره کړه او اور به يې ورلاندې کړ، يو شی به ورځخه جوړ شو، چې دوی دصابون کار ورځخه اخيست.خو عجيبه ده چې پوره د صابون کار يی ورکاو. زه اوس هم حيران يم چې دا به څه ترکيب و؟

په کلي کې چا پرته له همدې يوه موټر څخه نور وسايل لکه ټرکټور يا سايکل يابل څخه نه وو ليدلي. ورو ورو هغه پخوانی دتيلو ډيوې هم بدلې شوې او الکينونه راغلل. په بل ګام کې يو دوو کسانو ساعت هم په لاس باندې تاړه چې خلک به ورته حيران وو. زموږ يو دوو کليوالو به د بريښنا او اشتوپ کيسې کولې، نور به ورته حيران وو. ميراجان چې اشتوپ ليدلی و، نو ويل به يې:

-هلکه اشتوپ لوګی نه کوي، نه بوټي او لرګي غواړي بس آسانه؛ کوټه کې يې هم لګولای شې اورلګيت ورته که بربربر لمبې درته کوي! توبه زوی يې مړ کې عجيبه زمانه شوه!

***

منی و. وروسته تر ډېرې مودې مې پلار ښار ته ولاړ. دوه- درې ورځې تيرې شوې. زما پلار ښارکي څو دوستان لرل، په يوه کاروبار کې ورسره شريک شوی و. کله به مې چې پلار وروسته تر څو ورځو ښار ته ته، زما د نيکه به اندېښنه وه، تر ډيره به يې ورپسې دُعاوې کولې. پلار مې درې ورځې وروسته له ښار څخه راستون شو. له تيلو، مالګې، ګوړې، يودرجن پيالو او يوه نوي مسي ديګې سره يوځای يې دوه د صندقونو په شان درانه پيټي هم راوړل. کله يې چې دا ټول په کلا راددنه کړل، نو د مازيګر د لمانځه وخت و، لومړی يې لمونځ وکړ. زما ډېره بيره وه چې وګورم چې پلار څه راوړي دی. کله يې چې سلام وکړځاو، پلار ډېر ستړی ښکارېد. دعا يې وکړه او جاينماز يې ټول کړ. موږ ډير خوشحاله وو، دوه سترګې مو غوټو اوپيټو ته نيولې وې. هرکله به چې پلار له ښار څخه راته موږ ته به يې پټاسې يا نُقل راوړل. دا ډول ميوه د کلی هټی کې هدو وه نه. موږ ماشومان د پټاسو، نُقلواو نخودو په

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بنې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خير و لولئ

تمه وو، خو پلار ډېر بې تفاوته و. کله يې چې دمه لږ جوړه شوه، نو د غوږو په پرانيستو يې پيل وکړ. مور مې هم ډېره خوشحاله ښکارېده. پلارلومړی د ټېلو ټيم رامخې ته کړ، مور مې ژر اوچت کړ او د اوږو له خټين کندو سره يې کېښود. بيا يې د ډبرې په شان غټه مالګه د ميچنې خواسره کېښوده چې سبا مې مور هغه ميچن کړي، داسې څه نوري غوټې موټې هم وې، خو موږ دغه دوو صندقونو ته کتل چې دا به څه وي؟ په دې کې مې پلار په ډېر احتياط د هغو په پرانيستو پيل وکړ. مور مې په اريانتيا و پوښتل:
دا څه دي؟
پلار مې خوشحاله انداز کې په کلانکارۍ ځواب ورکړ:
-دا راډيو ده!
راډيو؟
-هو!
زموږ خولې له تعجبه خلاصې پاتې وې. پلار مې يو ځل بيا ځان جوړ کړ او په ډېر اتيات يې د يوه کارتن سر خلاص کړ، دهغه له منځه يې نوې راديو را وکښله. باډۍ يې توره او مخه يې سپينه ځلېده. دوه ګوټکونه او شپږ غاښونه يې لرل. پاس خواته يې يوځراغ درلود، ماګټله چې دا يې سترګه ده موږ ته ګوري. ورپسې يې دوهم صندوق پرانيست، هغه نو ډېر دروند و. هغه کې يوه لويه څلور کونجه بطرۍ وه. په يوه اړخ کې يې څلور کوچني سوري لرل. پلار مې د راډيو مزی ورسره ونښلاو، يوبل اوږد سيم يې د بام ژۍ پورې وتاړه او د هغه سرپورې يې دوه – درې متره جالې ډوله آنټن غوټه کړ. راډيو يې چالانه کړه. زموږ خولې له خوشحالۍ او اريانتيا خلاصې پاتې وې.
په هغه سبا ټولو کليوالو زموږ کورته اريان اريان کتل. دبام پر سر دوه-درې متره آنټن له لرې ښکاره کېد. دشپې ډېرو کليوالو زموږ د راډيو غږ اورېدلی و. د خلکو مبارکي هم هېره وه، خو موږ ته يې اريان اريان کتل، دوی حيران و چې راډيو کوم زمکنی شی دی چې مبارکی يې وويل شی؟؟ ځينې ښځې به
راغلې د سُنډې چکن شوې دسمال څنډه به يې پورته کړه راديو به يې کتله، دوی به مې مورته ويل چې يوسات هغه ورته وغږوي، خو راډيو به د ورځې نه چالانېده او نه مې مور دهغې په چالانولو پوهېده. مياشت تېره شوه. د کلي نارينه هم په دې ارمان و چې راډيو وويني. بله ورځ زموږ کور کې لاندې وشو. ټول کليوال مو را ميلمانه کړل. خلکو په درناوي زما پلار سره روغبړ کاو، يو نيم به د لاندې مبارکي ورکوله او د مېلمنو کوټه کې کيناستل. کله چې ماښام ډوډۍ وخوړل شوه، پلار مې د ښار کيسې شرو کړی. اول يې وويل:
-په جاده کار روان دی، غلام مامدخان ويلی چې په يوه کال کی به جاده جوړه شي...
کليوال حيران وو چې جاده څه ده او چې جوړه شی، خلک به څه پې کوي؟ خو هيچا پوښتنه نه کوله چې جاده څه شی دی؟ دا وخت مې پلار لاس اوږد کړ او په تاخچه کې اېښودل شوې راډيو څخه يې دسمال پورته کړ او هغه يې چالانه کړه. کليوال هک- پک وو. راډيو د ويتنام د جګړې خبرونه اورول. پلار مې په دې خبر ډېر غمجن ښکارېد. هغه رومبنی خوښي يې هېره کړه. کليوال ټول چُپ وو. لږ ورسته يې راديو غلی کړه. کليوالو چې زما دپلار خپګان وليد، نو ويې پوښتل:
حاجي صيب دا يې څه وويل؟
-په ييتنام کې جنګ دی. ييتنام نيمه دونيا ده. هلته ډېر مخلوق قتل شو، جګړه لا روانه ده... ييتنام کې غټې غټې ګولی ويشتل کيږی بمونه يې بولې... ييتنام ... يتنام...
کليوال هم خپه شول چې ولی د خدای مخلوق قتل کيږی؟ د لاندې خوشحالی هيره شوه. يو چا وپوښتل:
دا ييتنام کې خلک ولې جګړه کوي؟ دوی څه بلا وهلي؟
پلار مې ورو وويل:
-بس هسې روزګشتګی. بلا چې نازله شی همداسې وي ! نيم مخلوق تباه شو، هسې خوشې.... هلته يوه لويه کربلا جوړه شوی... ييتنام...روزګشتګی....
او خلکو توبه ايستله؛ خدای (ج) دې په چا داسې بده روځ نه راولي...
په هغه سبا په کلي کې هرچا زموږ د راډيو په هکله خبرې کولی، ټول دې نوي شي ته حيران وو. پلار به مې پرلاره، پيتاوي، جومات، د ميلمنو کوټه او هرځای کې د ويتنام د جګړې خبرونه خلکو ته ويل او خلکو به له دې بدې ورځې توبې ايستلې. هرماښام به زموږ نږدې ګاونډي غوږ غوږ و چې زموږ د راډيو غږ واوري. پلار به مې دشپې هم راډيو اوريده او سهار به چې کله له لمانځه راستون شو، نود راډيو قرائت ته به غوږ و. کله به چې د راډيو قرائت خلاص شو، نو بيا به يې خپلې تسپې را کښلې او ترځنډه به يې وظيفه کوله. دکلی هلکانو به ماته په حسرت کتل. په دې توګه دوه اونی نورې هم تېرې شوې چې زما د مور د ترورزي د واده سرشته ونيول شوه. دهغوی کور زموږ سره په ګاونډ کی و، يوازې يو ديوال ترمنځ و. مور مې د ښځينه کارونو واکداره وه د زوم د کور له ښځګلي سره همدا زما
مور وه ځکه هغې همدا يو ترورزی درلود. واده ته ډېرې ښځې راغلی وې. نارينه د کلي ميداني کې ټول وو. د ډم له ديګونو څخه لوګي ختل، د ماښام د ډوډۍ تياري نيول کيده، په انګړ کې لوی لوی ټغرونه هوار شوی وو او شاوخوا

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له رااليرلو مخکې په ځير و لولئ

يي نالي پرتي وې. مشرۍ ښځې پر نالیو ناستې وې او پيغلو چمبه وهله، دوه دريو ګډا کوله، يو څو نورو بدلې ويلې او رنګارنګ سروکي او ټيکی يې پکي اچولې، درنګ درونګ و. د ښځو غږ زوږ و. دې کی يوې کليوالې زما مورته وويل چې يه خورې! هغه راډيو دی مجلس ته راوړه کنه. مور مې په ډير غرور ورته وويل: بده خو دې ونه ويله. او له دې سره په منډه کور ته لاړه. پلار مې همدا ګړی له ميلمنو څخه راستون شوی و چې مور مې د راډيو ورته وويل. پلار مې زړه نازړه ښکارېد، خو د مور د ټينګار له کبله يې ورته وويل چې سمه ده راډيو يوسه خو چې څوک ګوتې پرې ونه وهي! مور مې د واده د کور په انګړ کې په غوړيدلو ټغرونو يو غټ بالښت کيښود راډيو يې پرې کيښودله د کلې د ډم نوی ځلمکی زوی چې د کلی د کورونو (محرم) ګڼل کيده د ښځو منځ کې د راډيو يو من درنه بطری په خواريو خواريو راوړله او اېښودل شوی بالښت سره يې کيښوده، بيا يې د ديوال له سره دآنټين مزی راواړاو. مور مې راډيو چالانه کړه د ښځو وار نه و، هرې يوې د بلی نه ځان مخکی کاو. راډيو خوږه سندره بلله:
د منګی غاړه يی شنه لمن يی سپينه ... بل په غاړه يی ځنګيرۍ تاويزونه که نه ... دمنګي...
د نالیو پر سر ناستې سپين سرې ښځې هم را وړاندې شوې وې. ټولې د راډيو څخه چاپيرې وې. راډيو د ښځو منځ کی په يو نوی بالښت اېښودل شوی وه، خوا ته يې غټه بطری اېښي وه پيغلو خپلې چمبی پرېښې وې اوټولو د راډيو سندرۍ ته غوږ نيولی و.
د منګی غاړه يی شنه لمن يی...
مور مې چې لا پخوا د واده واکداره وه اوس بالکل هسکه غاړه ګرځيده او راډيو ته يی په خاص غرور کتل، آن دا چې يوې نيمی ښځې ته يې د اتيات او پام کوه اخطار هم ورکاوه. شور زوږ په زياتيدو وو، خوشحالي وه په اوچت غږ خبرې او خنداګانې وې، مور مې ډيره بوخته وه د ميلمنو ښځو پالنه د ناوی د کاليو برابرول، د لوښو پاکول، چای برابرول او هر څه ور تر غاړی وو ... همدا وخت وو چې د يوې پيغلې پښه د راډيو په مزي پورې ونښتله او راډيو يي د بالښت له سره په بل مخ واړوله. مزی د بطری څخه ووت چوپ چوپتيا شوه، ټول غلی شول. شورزوږ آرام شو لکه چې لويه ټکه لويدلې وي. مور مې په بيړه راغله ځان يی راورساوه له وارخطايی او خپګانه يی لاسونه رپږديدل چې دا وخت مې پلار د ديوال له هاخوا غږ وکړ:
– راوليږی راډيو راوليږی!
هی خدای موا! ...
کله چې د کلي د ډم ځلمکي زوی راډيو او دهغی درنه بطری اوچتوله ټول واده په لوی غم بدل شوی و مور مې په خاموشی پاڅيده او په خپګان د ډم زوی پسې د کور خوا ته روانه شوه کله چې کور ته ورسيدلو پلار مې ډير په غوسه وو. د ډم د زوی تر مخ يی زما مور وترټله او ټوله ملامتی يی پرې
واچوله. د ډم زوی ته يی هم ښکنځلی وکړی، راډيو يي بيرته د اوبدل شوی دستمال شاته کيښوده او مور ته مې وويل چې نور د واده والا کور ته لاړه نه شی. مور مې د خپل ايک يواځنی د تره زوی واده ته لاړه نه، موږ ټول د پلار له ويرې غلي وو.

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له رالېږلو مخکې په ځير و لولئ